

UKRAINIAN MUSEUM OF CANADA
Ukrainian Women's Association of Canada
ONTARIO BRANCH

СОРОСЧКА

SEASONS OF THE YEAR
SEASONS OF LIFE

СОРОСЧКА

ПОРИ РОКУ
ПОРИ ЖИТТЯ

November 16, 2001

SOROCHKA: SEASONS OF THE YEAR, SEASONS OF LIFE

The shirt or *sorochka* is probably the most popular and honoured garment of Ukrainian folk attire. Whether for everyday wear or for holidays, it was always embellished with an embroidered or woven design typical of the region. It was worn to work and on holidays, in time of joy and in time of sorrow.

Sorochky from 13 regions of Ukraine are shown in this exhibit and represent approximately 100 years of time. Many of them were brought to Canada by Ukrainian pioneers. These beautiful shirts are displayed in a context of folk customs of the four seasons - Easter in the spring, the St. John's Midsummer Feast (*Ivana Kupała*) in the summer, the Harvest Feast in the autumn and Christmas in the winter - which includes three rites of passage - baptism, marriage and burial.

The design of the typical Ukrainian shirt is based on the joining of rectangles and squares of linen or hemp cloth. Only the very rich sometimes ordered shirts sewn from silk. At the neck men's shirts usually sported a simple key finish or a turned-down or a standing collar. In women's shirts the neckline was usually finished in a cut out square, a turned-down or a standing collar or simply gathered around the perimeter. In western Ukraine the shirts tended to be shorter and narrower, in the eastern regions longer, wider and with more bouffant sleeves. The Kyiv and Poltava regions used a cloth gathering technique called *poashyvsy* to connect the wide sleeves of the shirt to an embroidered shoulder insert called an *usarvka*. In the west sleeves tended to be narrower, often with very interesting cuffs, or left simply straight. In the east men's shirts did not have cuffs, whereas the women's sleeves were usually finished with a narrow embroidered band. Embroidery was usually used to finish the hem of the long women's shirts. Men's festive shirts, often worn over pants, had their hems finished with embroidery, but work shirts were merely narrowly hemmed up. Until the appearance of the sewing machine, folk shirts were sewn by hand. For embroidery cotton, linen, wool and sometimes silk, gold and silver thread was used.

In this exhibit probably the most richly and variedly embroidered shirts come from the mountain region of Bukovyna. A whole rainbow of colours in cross, roll, chain, stem stitches, and drawn work techniques, often integrating beads or copper sequins, even gold and silver thread, create impressions of unsurpassed beauty and richness. Festive shirts of prosperous farmers often boast plant motifs executed in white silk satin stitch.

Typical shirts of women in the Hutsul mountain region dazzle the eye with their variety of warm colours. In this exhibit, however, are two very interesting variations, densely embroidered in a geometric design using cross and roll stitches, they create an impression of red and black relief sculpture. Men's shirts are much plainer, but do have typically dense embroidery on the shoulders.

In the Boyko, Stanislaviv, Yavoriv and Pokuttia regions shirts are bright, embellished with multicoloured floral and geometric patterns, created with satin and cross stitches, and in Pokuttia also using the rare drawn eyelet stitch.

The Sokal' region shirts have typical black cross stitch embroidery depicting stylized floral motifs.

The awesome dark embroidery shirts of Podillia pay homage to the fertile black soil of the region. Their dense black cross stitch and roll stitch embroidery is subtly embellished with multicoloured threads.

Red is the colour which dominates in the designs of the shirts from Volyn', Kholm and Polissia regions, where geometric motifs prevail over floral patterns. In Polissia woven designs are integrated with embroidery in satin, cross and pull-through stitches. In Volyn' pull-through, top-winder and cross stitches create the typical red and black designs.

The Kyiv and Poltava regions are famous for their transparent patterns created with satin, stem, drawn, drawn-eyelet and cut and drawn stitch embroidery. In these regions also red and black geometric and floral cross-stitch embroidery is used to decorate women's shirts.

All over Ukraine women adorn their shirts with necklaces of coral and amber beads, often embellished with crosses or coins. In the western regions, however, they also wear colourful beadwork necklaces called *gerafavy*.

СОРОЧКА: ПОРИ РОКУ, ПОРИ ЖИТТЯ

Сорочка є мабуть найбільш шанована і популярна частина української народної ноші. Чи на щодень, чи на празник, вона була завжди прикрашена взором, вишитим чи тканим, який був типовий для району, де вона шлася. Її вдягали в будень і в свято, в час радощів і в час болю.

На цій виставі є виставлені народні сорочки із 13-ох районів України і представляють приблизно 100 років часу. Багато з них були привезені до Канади нашими Піонерами. Ці прекрасні сорочки є представлені в тематичному контексті народних звичаїв чотирьох пір року - Великдень на весні, свято Купала літом, Обжинки восени і Різдво взимі - і включають три ритуальні переходи людського життя - охрещення, одруження і поховання.

Крій питомий українській народній сорочці є угрунтований на шиванні прямокутних і квадратних кусків тканини з льону або з ковопель. Лише дуже багаті люди часом шили сорочки із шовку. На закінчення шві в мужеських сорочках вживали простеньку форму ключа, відкладного коміра або стоянки. На жіночі варіанти закінчення шві вживали вирізаний гладкий Квадрат або ключ, відкладний комір, стоянку і зморщення. На заході України сорочки були коротші і здебільша вужчі, а на сході довші і ширші із пишнішими рукавами. На Київщині і Полтавщині вставляли від шві до рукава вишиту уставку, а рукав пришивали зморщенням яке звали пушички. На заході рукави здебільша були вужчі, часто з дуже цікавими манжетами, або зовсім рівні і без манжетів. На сході сорочки мужеські переважно не мали манжетів, а жіночі закінчували вузьким, часом вишитим а часом мережаним взором. Наві жіночих сорочок переважно закінчували вишивкою. Мужеські святкові сорочки, які часто носили поверх штанів, долом закінчували вишивкою, але щоденні робочі, прямо рубцем. Майже всі народні сорочки були шиті по швах руками до появи машин до шиття. Нитки до вишиття вживали з бавовни, льону, вовни, а часом шовкові, золоті і срібні.

На виставі мабуть найбільш різноманітно оздоблені і пишню вишиті сорочки походять з гірських районів Буковини. Ціла веселка красок в хрестиках, кучеряках, ланцюжках, стебнінках, шнурочках, мережках, часом переплетенням кораличками або кругленькими мідяними цехінами, а часомі золотими і срібними нитками, творить неповторне враження краси і багатства. А святкові сорочки господарів пишються рослинними зобрами із білої шовкової гладі.

Типові гуцульські жіночі сорочки сяють теплими різнобарвними зобрами. На цій виставі є два дуже цікаві варіанти, вишиті густим геометричним збором, дрібними хрестиками і калачиками, так що рукави нагадують червоно і чорну рельєфну різьбу. Мужеські сорочки скромніші, але мають характерне густе хрестикове вишиття на плечках.

На Бойківщині, Станіславщині, Яворіщині і Покутті сорочки веселі, оздоблені різнобарвними квітчастими і геометричними зобрами, вишитими гладдю, хрестиками, а на Покутті також виколюванням.

Сокальські сорочки типово вишиті чорними стилізованими рослинними зобрами, переважно хрестиками.

Подільські жіночі сорочки викликають подив своєю темною красою в честь плодovitого чорноземного району. Вишиті густо хрестиками і калачиками, їхні зори переважає чорна краска, в якій світаються різні барви.

Червона краска домінує зори сорочок Волині, Холмщини і Полісся. Тут геометричні варіанти переважають стилізовані букети квітів. На Поліссі вживають ткані зори в гармонії із гладдю, хрестиками і часом заволіканням. На Волині вживають заволікання, верхопсут і хрестики у вишванні типово червоно-чорних зорів.

Київщина і Полтавщина славиться своїми прозорими зобрами з рахованої гладі, стебнінок, мережок, виколювання і вирізування. В тих районах також вишивають червоно-чорні квітчасті і геометричні хрестикові зори для прикраси жіночих сорочок.

Скрізь по Україні жінки прикрашали свої сорочки намистом із коралю або з буришину, хрестиками і дукачами в намисті, а в західних районах також герданами з дрібних кольорових кораликів.

ACKNOWLEDGEMENTS

Exhibit:	Halia Sluzar (chair) Daria Diakowsky
Committee:	Claudia Mykytiuk (president), Halya Kluchko, Yvonne Ivanochko, Lesia Haley, Olga Poliszczuk, Adele Kereliuk, Evhenia Babij, Anna Procewat-Miner, Halyna Lunycz and the members of the Thursday workshop
Artifact Descriptions:	Halya Kluchko (curator) Daria Diakowsky (education)
Technical Assistance:	Dr. Roman Sluzar Myroslav Diakowsky
Brochure Notes:	Anna Trojan
Graphic Design:	Mark Mykytiuk (artist) Natalka Wallace
Special Thanks:	Danovia Stechishin, director Ukrainian Academy of Dance

*The Museum honours the memory of our late president
Olga Hamara
whose dedication, energy and encouragement inspired us all.*